

SAVONLINNAN MUSEON LAUSUNTOJA 2026

1 / 8.1.2026 Sähköverkon saneeraussuunnitelma, Venetmäki, Pieksämäki

Elvera Oy on pyytänyt Museoviraston lausuntoa Savon Voiman sähköverkon saneerauksesta Venetmäessä Pieksämäellä, ja Museovirasto on siirtänyt asian käsittelyn Savonlinnan museolle, joka on toimivaltainen viranomaisen kulttuuriympäristöasioissa Etelä-Savossa. Lausuntopyyntöön liitteenä oli suunnitelmakartat työalueelta.

Suunnitelma-alueella ilmajohtoa puretaan ja maakaapelia asennetaan tien varteen. Suunnitelma-alueella ei sijaitse tunnettuja rakennusperintökohteita tai maisema-alueita.

Suunnitelmasta ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön tai rakennetun ympäristön ja maiseman osalta huomautettavaa.

2 / 19.1.2026 Sopenrannan "Piikkilänranta" asemakaava, ehdotus, Juva

Keskustan osayleiskaavassa (2015) suunnitelma-aluetta koskee muun muassa merkintä A-1; *Alueen asemakaavoituksessa tulee ottaa huomioon näkymien osittainen säilyminen valtatiellä Jukajärven suuntaan.* Suunnittelualueen koillisnurkassa, pääasiassa suunnittelualueen ulkopuolella, on kulttuurihistoriallisesti arvokas tielinjaus; *Kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus, Keisarin polku.* *Aluetta koskevista maankäyttösuunnitelmista on kuultava museoviranomaista. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Toimenpiteet, jotka ovat tarpeen suojeluarvojen säilyttämiseksi tai palauttamiseksi, kuitenkin sallitaan.*

Kaavaselostuksen mukaan kevyt liikenne hyödyntää pienen matkaa vanhaa Savontietä ja Savontien pätkä vanhoine mäntyineen tulee säilymään ennallaan. Maakunnallisesti arvokkaan Piikkilän peltoja säilyy rannan suuntaisesti noin 450 metrin matkalta ja vajaa 200 metriä otetaan asuinalueelle. Kaavaselostukseen on lisätty havainnekuvia ja selostuksessa on huolellisesti pohdittu näkymien säilymistä ja kaavan vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Yleismääräyksiin on lisätty rakentamisen ohjausta. Jos alueella halutaan noudattaa enemmän perinteistä pihojen tyyliä, ei piharakennusten tarvitse täysin noudatella päärakennuksen väriä ja ulkomuotoa.

Kaavoitettavan alueen itäpuoliselta peltoalueelta on tehty runsaasti mm. rautakautisia esinelöytöjä, joten Sopenrannan asemakaava-alueen pellolle tehtiin arkeologinen tarkkuusinventointi (Mikroliitti Oy, 2024). Selvityksessä ei kuitenkaan havaittu merkkejä peltomultakerroksen alla mahdollisesti säilyneistä muinaismuistolain 295/63 suojelemista kiinteistä muinaisjäännöksistä, joten arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaavaehdotuksesta ei ole huomauttamista. Mikäli alueelta myöhemmin paljastuu tarkkuusinventoinnissa löytymätön kiinteä muinaisjäännös, menetellään muinaismuistolain mukaisesti.

3 / 19.1.2026 Luonterin rantayleiskaavamuutosten ehdotusvaihe II, Juva

Luonterin rantayleiskaavamuutokseen on lisätty kertaalleen poistettu kohde takaisin, nro 21. Kohteen lisäyksen vuoksi, koko aineisto on laitettava uudelleen nähtäville. Kohteessa 21 siirretään rakennuspaikka kohtaan, johon on luvan perusteella rakennettukin. Kaavamuutoksella todetaan nykyinen tilanne sekä estetään ylimääräisen rakennuspaikan muodostuminen.

Muutosalueilla ei sijaitse tunnettuja rakennusperintökohteita. Kohde nro 11 sijaitsee Neitvuoren valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (VAMA 2021) pohjoisosassa ja kaavaselostuksessa on arvio maisemavaikutuksista.

Kohteessa 20 on pyyntikuoppakohde Karihiekkä (Museoviraston muinaisjäännösrekisterin tunnus 178010062), joka on muinaismuistolailla 295/63 suojeltu. Kohteen 20 kaavamerkinnän ja -määräyksen muuttaminen Virkistys- ja retkeilyalueesta, jolle saa rakentaa yleistä virkistyskäyttöä palvelevia rakennuksia

(VR-1) virkistys- ja retkeilyalueeksi (VR) turvaa paremmin muinaisjäännöksen säilymisen eikä kaavamutoksista ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa.

4 / 9.1.2026 Keskustan pienet asemakaavamuutokset, luonnos, Juva

Juvan kunta pyytää Savonlinnan museolta lausuntoa asemakaavamuutosten osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Muutosalueet käsittävät Juvan keskustan alueella osaa kortteleita nro 502, 606 sekä katualueita. Suunnittelualue 1 rajautuu Tirrolantiehen ja viereisiin liiketoiminta- ja asuinalueisiin. Suunnittelualue 2 rajautuu Yhdystiehen, Hiihtäjätiehen sekä viereiseen paloaseman ja koulun alueeseen.

Suunnittelualue 1:n muutoksilla pyritään mahdollistamaan entisen ammattikoulun alueen kehittyminen, rakennusoikeutta ei lisätä. Ammattikoulu on lopettanut toimintansa ja alueella toimii tällä hetkellä useita eri kaupallisia toimijoita. Kaavaluonnoksessa alue osoitetaan merkinnällä KLT-1. Suunnittelualue 2:lla selvitetään uuden liittymän mahdollistaminen Yhdystieltä.

Suunnittelualue 1 koskee osayleiskaavassa (2013) merkintä Y. Voimassa olevassa asemakaavassa (1990) alue on YO-alue. Suunnittelualue 2 koskee osayleiskaavassa (2013) merkintä C. OAS:ssa sanotaan, että yleiskaavaa ollaan muuttamassa siten, että suunnittelualueella 2 osoitetaan työpaikka-alue. Voimassa olevassa asemakaavassa (2019) aluetta koskee merkintä KM.

Suunnittelualueilla ei sijaitse tunnettuja rakennusperintökohteita eikä ne ole tunnettua maisema-alueita. Suunnittelualueella 1 sijaitsee rakennuksia ajalta 1970–1993 ja suunnittelualueella 2 on K-Supermarket vuodelta 2017.

Kaavaselostuksessa tulee esittää muutosalueiden ympäristö valokuvoin. Kaavamutoksista ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa.

5 / 8.1.2026 Purkamislupahakemus, Kumpurannantie 75d, Savonlinna

Savonlinnan rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa purkamislupahakemuksesta osoitteessa Kumpurannantie 75d. Asuinrakennus on palanut osittain marraskuussa ja sille haetaan purkamislupaa. Hakemuksen liitteenä oli asemapiirros ja asbestikartoitusraportti (Polygon 5.12.2025).

Rakennus on osa välirauhan aikaan 1940–1941 7. Prikaatin II Pataljoonalle rakennettua entistä kasarmialuetta. Alueella on kahdeksan aliupseeritaloa ja kaksi upseeritaloa ulkorakennuksineen enemmän tai vähemmän muutettuina. Asuinrakennukset on tehty arkkitehti Elsi Borgin tyyppi- ja piirustuksen mukaan alkujaan kahdelle perheelle ja ulkorakennukset arkkitehti Kalle Lehtovuoren tyyppi- ja piirustuksen mukaan. Alueella on inventoinnin mukaan kulttuurihistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa.

Kiinteistöä koskee Kerimäen Puraveden rantayleiskaavassa (2003) merkintä AO.

Purettava rakennus on entinen aliupseerien asuinrakennus, jota on remontoitu ja muutettu ainakin 1980-luvulla ja 2010-luvulla. Ulkorakennus on rakennettu uudelleen vanhan rakennuksen paikalle vuonna 1987.

Rakennuksen purkaminen on mahdollista. Jos paikalle rakennetaan uusi talo, tulee suunnittelussa huomioida rakennuksen sopiminen ympäristöönsä mittasuhteiltaan, materiaaleiltaan, kattomuodoltaan, väriltään.

6 / 6.2.2026 Poleenin rantamökki, Pieksämäki

Pieksämäen rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa Poleenin rantamökin korjaustöistä. Lupahakemuksen liitteenä oli asema- ja julkisivupiirustukset (29.12.2025) sekä rakennepiirustukset (14.1.2026). Hankkeesta on pidetty ennakkoneuvottelu suunnittelijan kanssa 15.12.2025.

Rakennus on alkujaan Pohjoismaiden Osakepankin toimitiloiksi ja pankinjohtajan asunnoksi tehdyn ja sittemmin kaupungintalonakin toimineen rakennuksen saunamökki. Rakennus on todennäköisesti tehty samoihin aikoihin pankin kanssa eli noin 1918. Se näkyy 1920-luvun ilmakuvasa. Ennen Pieksjärven vedenpinnan laskua järvi ulottui saunan edustalle.

Pieksämäen keskusta-alueen strategisessa osayleiskaavassa ja strategisen osayleiskaavan Hiekanpään alueen tarkennusalueella (2016) kohdetta koskee merkintä sr-15B. Rakennusta koskee asemakaavassa (2022) merkintä YY ja sr-1: *Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta tärkeä luonne säilyy. Mikäli tämän pyrkimyksen vastaisesti on rakennuksessa aikaisemmin suoritettu rakennustoimenpiteitä, on rakennus korjaus- ja muutostöiden yhteydessä pyrittävä korjaamaan entistään.*

Hakemuksen mukaan oleva tiilikate, tiilikatteen alla oleva pärekate ja vesikatto rakenteineen puretaan ja rakennetaan uudet. Uusi tiilikate vanhan tyylinen, aluskatteena bitumikermi. Kosteusvaurioituneet yläpohjan sidehirret, laipion umpilaudoitukset, koolaukset ja sisäverhouspaneelit vaihdetaan uusiin. Tiilipinnalla oleva savupiippu pellitetään kauttaaltaan ja piippuun lisätään hattu. Ylimpiä hirsikertoja uusitaan vaurioituneilta/lahonneilta osiltaan. Jos vaurio on laaja, uusitaan koko hirsi. Uusien hirsien asennuksessa hirsien välit tiivistetään pellavariveillä tai pellavakaistalla.

Uusi kattorakenne on mahdollinen, mutta katon uusimisessa on ensisijaisesti hyvä pyrkiä hyödyntämään olevat ehjät rakenteet ja uusia vain vaurioituneet osat. Esimerkiksi jos pärekate alusrakenteineen on suurimmaksi osaksi asiallisessa kunnossa, tulee sen säilyttäminen ja paikkaaminen olla ensisijaista kokonaan uusimisen sijaan, kuten yläpohjan kanssa on tarkoitus toimia (puretaan vain vaurioituneilta osin).

Hienoa, että kattotiilimalli pysyy mahdollisimman lähellä nykyistä, uusittavana sisäverhouspaneelina käytetään nykyistä vastaavaa ja uusittavien hirsien väleissä käytetään pellavaa. Jos katossa on tarpeeksi ehjiä kattotiiliä, kannattaa niitä ottaa talteen ja käyttää uudestaan vaikka yhdellä lappeella ja lopuilla uusina. Kattokannattajat ja muut tukirakenteet tulee olla massiivipuuta, kuten olevat rakenteet. Sisäverhouspaneeli tulee pintakäsitellä olevan paneelin mukaisesti ja vain vaurioituneet uusina. Kattolistat tulee ottaa talteen ja asentaa takaisin, vaurioituneet toki uusina entistä vastaavina.

Mökin sisätiloissa on havaittu puupölyä ja hyönteisten lentoaukkoja. Myös alempien hirsien tilanne kannattaa tarkistaa hankkeen yhteydessä, jos ei ole jo tutkittu.

7 / 13.1.2026 Metsänkätöilmoitus 1-2026-951, Juva

Kuviolle 436.0 on tulossa harvennushakkuu eikä metsänkäytöstä ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa. Puutavaraa ja hakkuujätettä ei kuitenkaan saa varastoida muinaisjäännösalueelle. Pyyntikuopat on huomioitu metsänkäyttöilmoituksessa.

8 / 21.1.2026 Himalansaari, Mikkeli

Mikkelin rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa koskien johtojen ja laitteiden sijoittamista Himalansaarella. Lausuntopyyntön liitteenä oli sijoittamishakemus liitteineen. Rakennusvalvonta kysyy, haittaako ilmanjohdon siirto liitekartassa vaihtoehdossa 1 merkittyyyn kohtaan kaavoituksen toteuttamista. Nykyisin sähköjohto kulkee ilmalinjana metsässä ja peltojen poikki pihoihin. Ilmajohto (20 kV ja 0,4 kV) siirretään Himalansaarentien varteen ja pihoihin vedetään pienjännitemaakaapelia.

Inventoinnin mukaan Himalansaari on omaleimainen esimerkki hyvien sisävesiliikenneyhteyksien varrella sijainneesta saarikylästä. Himalansaarella eli Veskansan kylässä on säilynyt vanhaa rakennuskantaa, asutusta ja kulttuurimaisemaa. Asutus ja Himalansaaren kylä on keskittynyt pääasiassa saaren itäpään metsäisten mäkien väliin raivatulle kapealle ja moniosaiselle peltoaukealle. Pellot ovat yleensä loivia rinnepeltoja. Kylämaisema muodostuu peltojen suuntaisesti kulkevasta kylänraitista ja yksittäisistä kyläteistä, joiden varrella ja tuntumassa ovat kylän maatilat. Kylän julkisia rakennuksia ovat kyläkirkko vuodelta 1915, vanha koulurakennus vuodelta 1893 ja nuorisoseurantalo Koivula vuodelta 1924. Kylän rakennukset ovat ryhmittyneet kylätien varteen. Vanhoja tilakeskuksia ovat Heila, Ala-Kökkö, Anttila, Kieveri, Kurvila ja Tukiala. Laivaranta on kylän pohjoispuolella. Alue on valtakunnallisesti merkittävä ja sillä on kulttuurihistoriallista, historiallista ja maisemallista arvoa.

Kiinteistö on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009 Himalansaaren kylä). Etelä-Savon maakuntakaavassa (2010/2016) alue on merkitty kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti merkittäväksi alueeksi ja kirkko ja koulu maV-kohteiksi ja seurojentalo SR-kohteeksi. Seurojentalo on suojeltu rakennussuojelulailta. Yöveden ja Louhiveden alueen rantaosayleiskaavassa (2003) on osoitettu rakennussuojelukohteina tai -alueina seuraintalo, Rantaharju, kirkko, koulu, Kieveri ja Ala-Anttila. Lupahakemuksen kiinteistöä Lehtola koskee merkintä M ja osin P.

Rakentamislain §:n 131 mukaan johtoa tai muuta laitetta ei saa rakentaa niin, että vaikeutetaan alueen kaavoitusta tai kaavan toteuttamista.

Kiinteistön Lehtola naapurissa on osayleiskaavassa suojeltu kirkko ja tien toisella puolen osayleiskaavassa suojeltu entinen koulu. Ilmakuvan perusteella koulun puolella on tien varrella puustoa ja Lehtolan puolella peltokaistaleet. Vaihtoehdossa 2 ilmajohto kulkee pidemmän matkan koulun puolella tietä ja Lehtolan rakennuksille ja kirkolle vievä pienjännitemaakaapeli vaihtaa vähän sijaintia. Sähköyhtiö on tehnyt myös vertailulaskelman kustannuserosta ilmajohtoon ja maakaapelin välillä.

Voimassa olevassa rantaosayleiskaavassa RKY-alueella ei ole otettu huomioon kuin yksittäisten rakennuskohteiden osalta eikä rakentamista tai alueen arvojen huomioimista alueella ohjata. Ilmajohdon siirto liitekartassa vaihtoehdossa 1 merkittyyyn kohtaan ei siten haitanne kaavoitusta. Maisemallisesti Himalansaaren RKY-alueelle sopisi kuitenkin parhaiten maakaapeli varsinkin peltoaukeilla ja vanhojen pihapiirien läheisyydessä. Aluetta tarkastellaan pääasiassa Himalansaarentietä, jonka varrelle ilmajohto siirretään. Puhelinlinja on mennyt aikoinaan tien varressa ja ilmajohtoa tulee pihoihin, joten alueella on maisemassa toki ilmajohtoa ollut, mutta puhelinlinja on ilmeisesti ollut purettuna jo jonkin aikaa. Pienjännitemaakaapelin sijaintiin ei ole

kommentoitavaa. Alueella on tehty jo puiden kaatoa ilmajohdon tieltä ja ilmeisesti pylväitäkin alettu asentaa. Museolta ei ole pyydetty lausuntoa koko Himalansaaren aluetta koskevasta suunnitelmasta.

Yleisesti ottaen arvokkailla maisema- ja rakennetun ympäristön alueilla maisemapuut, puukujat, kivi- ja muut aidat, peltoalueet sekä arvokkaat rakennuskohteet pihapiireineen tulee ottaa suunnittelussa huomioon ja niihin kajoamista tulee välttää. Jos sähköpylväitä sijoittuu peltoaukeille, voi niiden määrää yrittää sovittaa mahdollisimman harvaan maisemavaikutusten hillitsemiseksi.

Puistomuuntamoiden ja jakokaappien sijoitusta avoimille peltoalueille tulee välttää ja sijoittaa ne mieluummin metsän reunaan/ yhteyteen. Pihossa muuntamoiden ja jakokaappien sijainnit tulee luonnollisesti katsoa omistajien kanssa. Jos puistomuuntamoita sijoitetaan vanhoihin pihapiireihin, tulee niiden vuorausta laudoituksella harkita.

Kaupungin on hyvä ottaa harkintaan Yöveden ja Louhiveden alueen rantaosayleiskaavan päivittäminen.

9 / 14.1.2026 Rakentamislupa, Kalliokatu 6, Mikkel

Mikkelin rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa koskien asuinrakennuksen rakentamista ja talousrakennuksen muutostöitä osoitteessa Kalliokatu 6 Mikkelin Urpolassa. Lupahakemuksen liitteenä oli asema-, pohja-, julkisivu- ja leikkauspiirustukset (Sinsto Oy 16.12.2025). Tontilta on purettu 1950-luvun asuintalo.

Inventoinnin mukaan Urpolan alue on arkkitehti Otto-livari Meurmanin vuonna 1938 laatiman ensimmäisen asemakaavan mukaan pääosin 1940–50-luvuilla rakentunut pientaloalue. Omakotitalot on rakennettu lähelle katulinjaa siten, että oleskelualueet ja hyötypuutarhat sijoittuvat talon toiselle puolelle. Tontit ovat aikakaudelle tyypillisesti suorakaiteen muotoisia ja samankokoisia. Harjakaton katemateriaalina on pääosin aaltopelti. 1 ½ -kerroksiset omakotitalot ovat pääosin vaaleiksi rapattuja tai lautaverhoiltuja. Alueen erikoispiirteinä on yhdistetyt lapekattoiset autotallit. Laaksokadun varrella alueen eteläosassa on uudempaa 1960-luvun jälkeen rakentunutta tiiliverhoilua ja matalaa omakotiasutusta. Alue on kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti merkittävä alue.

Etelä-Savon maakuntakaavassa (2010/2016) Urpolan vanha pientaloalue on merkitty ma-kohteeksi. Kantakaupungin osayleiskaavassa 2040 (2019) kiinteistö on osa sk 4-aluetta: Aluetta tai alueen kohteita koskevissa toimenpiteissä, alueen tarkemmassa suunnittelussa tai aluetta asemakaavoitettaessa on otettava huomioon rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti sekä kuultava museoviranomaista ja Mikkelin kaupunkisuunnittelua. Asemakaavassa (1974) kiinteistöä koskee merkintä AO.

Suunniteltu asuinrakennus on yksikerroksinen ja siinä on loiva pulpetti- ja aumakatto ja ulkoseinissä valkoinen rappaus. Olevaan pulpettikattoiseen ja rapattuun talousrakennukseen tehdään autokatos, katettu terassi ja sisälle saunatilat.

Kalliokadun pohjoispäädylle on ominaista puolitoistakerroksiset, harjakattoiset, rapatut tai lautaverhoillut, samassa linjassa ja suunnilleen samassa harjakorkeudessa olevat asuinrakennukset. Yhtenäisyyttä rikkoo jotkin uudemmat rakennukset, mutta katukuva on melko yhtenäinen. Suunniteltu asuinrakennus on hyvin sijoitettu samaan linjaan viereisten asuinrakennusten kanssa, mutta poikkeaa tyylliltään ympäristöstään heikentäen alueen katukuvan eheyttä. Asuinrakennuksen suunnitelmaa olisikin hyvä kehittää alueen ominaispiirteet paremmin huomioon ottavaksi (kattomuoto ja massa).

Kalliokadun alueella on voimassa asemakaava, jossa ei ole otettu huomioon kulttuuriympäristön suojelun näkökulmaa. Nykyinen asemakaava vuodelta 1974 on tullut voimaan ennen

rakennussuojelulain vuoden 1985 voimaantuloa. Rakennussuojelulain laadinnan yhteydessä lisättiin samalla tuolloin kaavoitusta ohjanneeseen rakennuslakiin rakennussuojelua nimenomaisesti koskevat kaavan laatimissäännöt. Kaupungin onkin hyvä ottaa harkintaan Urpolan alueen vanhojen asemakaavojen päivittäminen.

10 / 15.1.2026 Metsänkäyttöilmoitus 1-2026-5203, Juva

Kuvioiden metsänkäytöstä ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa. Muinaisjäännösrekisteriin merkittyä kohdetta ei nyt käytettävissä olevien tietojen perusteella voi pitää muinaismuistolain 295/63 suojelemana kiinteänä muinaisjäännöksenä.

11 / 15.1.2026 Metsänkäyttöilmoitus 1-2026-4873, Pieksämäki

Kuviolle on tulossa pienaukkohakkuu eikä metsänkäytöstä ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa. Puutavaraa ja hakkuujätettä ei kuitenkaan saa varastoida muinaisjäännösalueelle eikä ajaa metsäkoneilla asumuspainanteen yli tai muutenkaan vahingoittaa sitä. Muinaisjäännöskohde on huomioitu metsänkäyttöilmoituksessa.

12 / 19.2.2026 Graniittitalo, ehdotus, Mikkeli

Mikkelin kaupunginhallitus pyytää lausuntoa asemakaavaehdotuksesta. Muutos koskee kiinteistöä 491-4-1-211 osoitteessa Ristimäenkatu 5, jolla graniittitalona tunnettu kivirakennus sijaitsee. Asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa asuntojen rakentaminen vanhaan rakennukseen, uuden vesikaton rakentaminen ja lisäkerrosten rakentaminen vesikaton alle.

Graniittitalon on suunnitellut lääninarkkitehti Armas Rankka ja se otettiin käyttöön v. 1914. Sen rakennutti kauppaneuvos David Pulkkinen posti- ja asuinrakennukseksi. Rakennuksen katto ja toinen kerros tuhoutuivat talvisodan pommituksissa ja korjausmuutokset suunnitteli arkkitehti Ragnar Ypyä. Marsalkka Mannerheim asui rakennuksessa 1941–1944 välisenä aikana. Rakennus siirtyi kaupungille 1970-luvulla, jolloin rakennuksessa tehtiin muutoksia varsinkin sisätiloissa ja rakennukseen sijoitettiin taidemuseo ja virastoja. Rakennus on ollut tyhjillään vuodesta 2019. Rakennus on graniittivuorauksellaan harvinaisuus maakunnassa ja Mikkelin keskusta-alueella harvoja kansallisromanttisen tyylin rakennuksia. Maakunnallisesti merkittävällä kohteella on rakennushistoriallista ja kaupunkikuvallista arvoa.

Kohdetta koskee Etelä-Savon maakuntakaavassa (2020/2016) merkintä ma ja se rajoittuu maV-alueeseen. Kantakaupungin osayleiskaavassa (2019) kohdetta koskee merkinnät C-2 ja sr ja se rajoittuu RKY-alueeseen. Sr-määräyksen mukaan rakennus on *rakennussuojelukohde, jonka arvokas rakennuskanta ja lähiympäristö tulee säilyttää. Suoritettavissa muutos-, korjaus- ja laajennustoimenpiteissä on säilytettävä kohteen kulttuuri- ja rakennushistorialliset arvot. C-2 määräyksen mukaan mm. alueen suunnittelussa on huomioitava alueen kulttuurihistorialliset arvot sekä kaupunkikuvallinen laatu. Täydennysrakentamisen tulee olla ympäröivään kaupunkirakenteeseen sopeutuvaa materiaalin, korkeuden sekä julkisivujäsentelyn osalta. Voimassa olevassa asemakaavassa (2020) kohdetta koskee mm. merkinnät sr-1, C ja yleismääräykset.*

Suojelumääräystä ollaan heikentämässä voimassa olevasta asemakaavamääräyksestä. Pelkkien katujenpuolen graniittiseinien suojeleminen ei riittävästi turvaa kohteen arvojen ja kokonaisuuden säilymistä ja kaavamääräystä tulee täydentää. Kaava tehdään yleensä useiksi vuosiksi eteenpäin ja tällaisenaan se mahdollistaa muualla kaikenlaisen muutoksen, kuten esimerkiksi kaakkoispäädyn ns. Mannerheimin porrashuoneen purun, vaikka sellaista ei nyt olisikaan suunnitteilla.

Kaavaehdotuksen sr-1 kaavamääräyksessä lausuntopyyntö Museovirastolta tulee vaihtaa alueelliseksi vastuumuseoksi tai museoviranomaiseksi. Samaisen määräyksen kohta ”suojeltava rakennus” tulee vaihtaa muotoon ”suojeltu rakennus” (ks. Ympäristöministeriön ns. Katja-asetus (393/2025)).

Yleismääräyksessä §:ssä 7 Hallituskadun ja Ristimäenkadun kulmaan sallitaan kulmatorni. Myös lasitetut ja syvydeltään max. 2,5 metrin parvekkeet sallitaan. Suuret lasitetut parvekkeet poikkeavat rakennuksen tyylistä, eikä museo puolla määräystä. Ranskalaiset parvekkeet tai pienet avonaiset ulokeparvekkeet sopisivat paremmin rakennuksen tyyliin. Museo ei puolla myöskään kulmatornia, jota ilman kattomaailma on rauhallisempi. Yleismääräyksessä määrätään myös, että rakennuksen kadun puoleinen räystäskorkeus on säilytettävä olemassa olevassa korkeudessa. Oleva räystäs tulee säilyä ympäri talon. Yleismääräyksessä mainittu määräys konesaumatusa pellistä vesikatteena on kannatettava.

Sisätilojen säilytettävät osat on asiallisesti esitetty yleismääräyksessä § 9. Sisätilojen osalta voi miettiä myös porrashuoneiden mosaiikkibetonilattioiden ja 1. kerroksen muidenkin kuin määräyksessä jo mainittujen vanhojen puuvien huomioimista kaavamääräyksessä. Piharakennuksen sopimista ympäristöön ohjataan hyvin §:ssä 8. Yleismääräyksen §:n 6 sisältö voisi olla myös kaavamääräyksen ”suojeltava aitarakennelma” yhteydessä?

Kaavaselostuksen kappaleesta 3.2 puuttuu maakuntakaavan kohdalta, että rakennusta koskee merkintä ma ja yleiskaavan kohdalta, että rakennusta koskee merkintä sr. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tiedot on mainittu.

Kaavaselostuksessa sanotaan, että julkisivun ikkunat ja ovet sallitaan uusia. Suurin osa rakennuksen ovista ja ikkunoista on uusittu vuosien saatossa, mutta Ristimäenkadun ulko-ovi ja sen yläpuolinen pieni ikkuna sekä B-portaan ulko-ovi ovat rakennuksen harvoja säilyneitä vanhoja osia, ja ne tulee ensisijaisesti kunnostaa uusimisen sijaan.

Kaavaselostuksessa on hyvin havainnekuvia. Aivan selväksi ei käy, onko kaikissa ikkunoissa tarkoituksena käyttää vaalea väriä, kuten sisäpihan havainnekuviissa on, ja onko katon värinä tarkoitus olla enemmän sinkinharmaa vai rusehtavampi, mutta ne ovat enemmän rakentamisluvan yhteydessä päätettäviä asioita. Havainnekuviissa nähtävä kolmannen kerroksen ikkunoiden sijoittelu alempien kerrosten ikkunoiden kanssa samaan linjaan on hyvä ratkaisu. Vaikutusten arvioinnissa on hyvä todeta, että osa rakennuksen historiaa menetetään katon vaihdon myötä. Kohteen käyttöarvo nousee, mutta kulttuurihistoriallisten arvojen voidaan katsoa ennemminkin heikentyvän.

Rakennus on suojeltu kaikilla kaavatasoilla ja graniittivuorauksellaan se on maakunnassa harvinainen rakennus. Mansardikaton myötä rakennuksen luonne muuttuu merkittävästi ja nykyinen 1940-luvulle perustuva hahmo menetetään. Kattomalli kertoo osaltaan rakennuksen historiasta ja aikakauden tilanteesta. Nykyiseen verrattuna esitetty kattomaailma on melko hallitseva ja hankkeesta käydyissä neuvotteluissa on esitetty aumakatossa pysymistä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sekä kaavaselostuksen kohdassa 4.5.1 puhutaan kahdesta lisäkerroksesta, kaavaehdotuskartalle on merkitty yksi kokonainen lisäkerros ja u3/4. Aiheesta käydyissä neuvotteluissa yhden kerroksen korotus ja maltillinen harjakorkeuden nosto on hyväksytty, jotta rakennuksen korjaus olisi taloudellisesti kannattavampaa ja rakennus saadaan käyttöön. Rakennuksen käyttöön saaminen on mitä toivottavinta, mutta käytön vaatimat muutokset eivät saisi muuttaa kohteen yleisilmettä liiaksi.

Museon näkemyksen mukaan kaavaehdotus ei täysin noudata yleiskaavan ohjausvaikutusta tai turvaa kohteen kulttuurihistoriallisia arvoja (Alueidenkäyttölaki § 42, § 54).

13 / 11.2.2026 Kangaskadun ak muutos, luonnos, Pieksämäki

Pieksämäen kaupunki on asettanut nähtäville asemakaavamuutoksen luonnoksen. Asemakaavan muutos käsittää osan 1. kaupunginosan korttelista 99. Suunnittelualue käsittää kiinteistön 593-1-99-8. Museo on lausunut hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 7.1.2026. Asemakaavan muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa alueelle uuden sote-keskuksen ja pelastusaseman rakentaminen ja päivittää suunnittelualueen kaavamääräyksiä.

Pieksämäen keskustan strategisessa osayleiskaavassa (2016) kaavamuutosalue on tiivistyvää keskusta-alueita. Keskustan eteläosien osayleiskaavassa (tarkennusalue) (2011) keskustatoimintojen aluetta. Voimassa olevassa asemakaavassa (2012) C-1-alueita.

Kaavamuutosalue rajoittuu pohjoisosastaan RKY-alueeseen Pieksämäen rautatieläisympäristöt. Veturitallit ja Prisma sijaitsevat kaava-alueen naapurissa.

Rakentamisen sopeutumista viereiseen RKY-alueeseen on ohjattu yleispiirteisesti C-2 määräyksessä: *Rakennusten tulee arkkitehtuuriltaan ja julkisivumateriaaleiltaan sopeutua suojeltaviin veturitalleihin ja muuhun ympäröivään valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön. Kangaskadun, Myllykadun ja rautatien puoleisten julkisivujen korkeatasoisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.* Rakentamista ohjataan myös yleismääräyksissä. Veturitallia lähimpänä olevalle tontille sallitaan kolme kerrosta ja muille kaksi. Kangaskadun varrelle on osoitettu ohjeellinen säilytettävä/istutettava puurivi ja istutettava alueen osa.

Kaavaselostuksessa on melko suppeasti arvioitu rakentamisen vaikutuksia RKY-alueeseen ja kaupunkikuvaan, mitä on hyvä täydentää. Esimerkiksi havainnekuvat ihmisen tasolta, joissa näkyy naapurirakennuksia kuten Veturitallit sekä uuden rakentamisen maksimimassat ja -korkeus, voisivat auttaa arvioinnissa.

Museo tulee siirtää osallisten listalla valtion viranomaisista muihin viranomaisiin.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaavaluonnoksesta ei ole huomautettavaa.

14 / 27.1.2026 Metsänkäyttöilmoitus 1-2026-10628, Savonlinna

Kuvioiden metsänkäytöstä ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa. Muinaisjäännösrekisteriin merkittyä kohdetta ei tällä hetkellä ole luokiteltu muinaismuistolain 295/63 suojelemaksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Hakkauksen tarkoituksesta ei ole tietoa. Se voisi olla ns. karsikkohakkaus tai liittyä tilanrajoihin tai tienpitoon, mutta metsänkäytölle ei ole estettä. Savonlinnan museo kuitenkin suosittelee, ettei kiveen kajottaisi ensiharvennuksessa.

15 / 4.2.2026 Lietvesi – Suur-Saimaan osayleiskaavan muutos kiinteistöllä 623-418-1-70, Puumala

Puumalan kunnanhallitus on asettanut nähtäville Lietvesi - Suur-Saimaan osayleiskaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja luonnoksen. Kaavamuutos koskee kiinteistöä 623-418-1-70 Peuhkurinsaassa. Kiinteistöltä poistetaan neljä rakentamatonta RA-rakennuspaikkaa. Rakennuspaikat muutetaan M-2-alueiksi ja voimassa olevassa osayleiskaavassa oleva ma-alue merkitään myös kaavamuutokseen.

Rakennuspaikkojen poistaminen parantaa maiseman säilymistä eheänä, eikä kaavamuutokseen ole huomautettavaa.

16 / 16.2.2026 Aino Acktén puistotie 4, Savonlinna

Savonlinnan rakennusvalvonta pyytää Savonlinnan museon lausuntoa talousrakennuksen muutoksista osoitteessa Aino Acktén puistotie 4 kiinteistö 740-1-17-4. Talousrakennuksen varasto- ja käymälätilat muutetaan löyly-, pesu- ja pukuhuonetiloiksi ja terassia laajennetaan. Lupahakemuksen liitteenä oli asema-, pohja- ja julkisivupiirustukset (18.1.2026).

Kyseessä on alkujaan asuinrakennukseksi tehdyn ns. Nestorin varastorakennus vuodelta 1910. Rankorakenteinen puurakennus on alun perin, kuten tälläkin hetkellä, toiminut varastona. Metsähallitus osti rakennukset kaupungilta v. 1998 ja nykyisin ne ovat yksityisomistuksessa. Rakennusta on korjattu ja maalattu ainakin 2000-luvulla. Ulko-ovet eivät ole alkuperäiset. Rakennuksen tunnuspiirteisiin kuuluu terassin koristeveistetty kaide.

Rakennus on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009, Olavinlinna, Kyrön- ja Haapasalmen kulttuurimaisema), valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta (VAMA 2021, Kyrönsalmen kulttuurimaisema) ja kansallista kaupunkipuistoa. Asemakaavassa (2002) rakennusta koskee merkintä AL/s: *Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Peruskorjaus-, uudis- tai lisärakentamistoimenpiteet on tehtävä siten, että alueen nykyinen kaupunkikuva säilyy.*

Piirustusten mukaan rakennuksen toinen ovi poistetaan ja tilalle asennetaan leveä ja matalahko ikkuna ja toista ovea siirretään. Käymälät puretaan, takasivulle tehdään pieni ikkuna, terassia levennetään ja kulku siirretään sivulta eteen.

Rakennusta ei ole suojeltu, mutta se on osa /s aluetta, jolloin rakennus tulee säilyttää. Ympäristön ja rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen kannalta on parempi, mitä paremmin rakennuksessa säilyy sen vanhat piirteet. Suunnitelmassa onkin huomioitu säilytettäviä ominaispiirteitä kuten ulkolaudoitus, terassin koristeveistetty kaide ja alaosan ristikot ja ladottu kivijalka. Hankkeessa kannattaa kuitenkin tutkia, ellei ole jo tutkittu, saako sisätilat toimimaan säilyttämällä ovet nykyisillä paikoillaan ja lisäämällä ikkuna päätyyn. Maisemat eivät toki ole niin hienot päädyistä kuin eteläsivulta. Myös terassin laajentamista tulee vielä harkita, onko se todella tarpeen, kun terassin kasvattaminen heikentää rakennuksen mittasuhteiden nykyistä tasapainoa. Rakennus tulee valokuvadokumentoida sisältä ja ulkoa ennen muutoksia, ja suosia perinteisiä materiaaleja, kuten kokopuisia ikkunoita.

17 / 10.2.2026 Mainostorni, Olavinkatu 39, Savonlinna

Savonlinnan rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa mainostornin rakentamisesta Olavinkadun varrelle. Hakemuksen liitteenä oli asema- ja julkisivupiirustus (19.12.2025) ja havainnekuvia.

Torni sijoittuu kiinteistölle 740-2-5-1 tontin eteläkulmaan Olavinkadun puolelle. Perustukset sijoittuvat osin kaupungin viheralueen puolelle. Torni on 15 m korkea, siinä on mustanruskea runko, Hesburgerin 3 metriä korkea H-logo sekä kaksi halkaisijaltaan 1,5 m pyöreää mainosta. Mainokset ovat valaistut liikkeen aukioloaikojen mukaan.

Torni sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009 Olavinlinna, Kyrön- ja Haapasalmen kulttuurimaisema), valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (VAMA 2021 Kyrönsalmen kulttuurimaisema) ja kansallisen kaupunkipuiston reunalle. Kiinteistöä koskee ydinkeskustan osayleiskaavassa (1997) merkintä AL. Kiinteistöä koskeva voimassa oleva asemakaava on vuodelta 1926, jota voi pitää vanhentuneena. Asemakaavassa kiinteistöä koskee merkintä A eli rakennusala, jolla rakennetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaan.

Havainnekuvien perusteella mainostorni erottuu kaupunkikuvassa, mikä sen perimmäinen tarkoituskin toki on. Haapasalmen alueen maisemallisia kohokohtia ovat Tuomiokirkko, Puistokadun suojelukorttelit ja tori. Suojelukorttelit, kirkontorni sekä maakunnallisesti arvokas ns. miljoonatalo jäävät mainostornin taustalle idästä lähestyttäessä, mikä muodostaa erikoisen kontrastin. Rakentamisessa on huolehdittava siitä, ettei kaupunkikuvaa turmella (RakL § 12). Ravintolaliikkeen huomaa jo nyt hyvin rakennuksen katolla olevista logoista sekä Olavinkadulta että ohitustieltä, joten onko mainostorni todella tarpeen? Maisemavaikutuksia hillitsisi, jos mainos sijoitettaisiin rakennuksen yhteyteen ja puolet matalampana, tai tyydytään nykyiseen tilanteeseen.

18 / 4.2.2026 Kuolimo-Hanhijärvi rantayleiskaavan muutos Emmanranta, oas, Mikkeli

Mikkelin kaupunki pyytää Savonlinnan museon lausuntoa Kuolimo-Hanhijärven rantayleiskaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja luonnoksesta. Kaavamuutosalue sijoittuu Kuolimojärven rannalle Hietoinlahteen tiloille 491-504-1-21, 491-504-1-5 ja 491-504-1-6. Yksi rakentamaton rakennuspaikka siirretään rakentamiseen paremmin soveltuvalla alueella rakennetun rakennuspaikan itäpuolelle.

Kaavamuutosalue on pitkälti valtakunnallisesti arvokasta Morruuvuoren kallioaluetta. Alueen maisemallisesti merkittävimmät kohteet ovat luoteisosan jyrkänteinen Morruuvuori ja eteläpään pieni Haukkavuori. Vuoret jäävät kaava-alueen ulkopuolelle.

Kaavamuutoksen yhteydessä säilytetään alkuperäisen kaavan mukaiset kaavamerkinnot ja määräykset. Yleismääräyksissä on ohjattu rakentamisen sopeutumista maisemaan ja muun muassa suojapuuston jättämistä rannalle.

Topografian perusteella paikka olisi sopiva esihistorialliselle asuinpaikalle, mikä kaavaselostuksessa on huomioitu. Kaavaselostuksen mukaan 5p lidar-aineistossa ei erotu merkkejä muinaisjäännöksestä.

Kaavamuutoksesta ei ole huomautettavaa, mutta Savonlinnan museo muistuttaa muinaismuistolain (295/63) 14 § määräyksestä, jonka mukaan työt muinaisjäännöksen kohdalla on heti keskeytettävä, jos maata kaivettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu ja viipymättä ilmoitettava asiasta Museovirastolle tarpeellisia toimenpiteitä varten.

19 / 6.2.2026 Maalaus, Savontie 6, Pieksämäki

Granlund Oy on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa koskien osoitteessa Savontie 9 sijaitsevan rakennuksen vesikatteen maalauksen väriä. Lausuntopyyntöön liitteenä oli väriseloste ja julkisivupiirustus (28.1.2026).

Rakennus valmistui vuonna 1918 Pohjoismaiden Osakepankin toimitiloiksi sekä pankinjohtajan asunnoksi. Rakennuksen suunnitteli arkkitehtitoimisto Valter ja Ivar Thomé Helsingistä. Se toimi kauppalan kansliana vuodesta 1948 alkaen ja kaupungintalona vuodesta 1962 vuoteen 1973, jolloin uusi kaupungintalo valmistui. Rakennus on maakunnallisesti arvokas kohde, johon liittyy maisemallisia ja rakennushistoriallisia arvoja.

Kohde on merkitty Etelä-Savon maakuntakaavassa (2010/2016) ma-kohteeksi. Strategisessa yleiskaavassa (2016) sr-kohde. Kohdetta koskee asemakaavassa (2022) merkinnät YY, yleismääräykset ja sr-1: *Suojeltava rakennus. Rakennustaitteellisesti arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaitteellisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Mikäli tämän pyrkimyksen vastaisesti on rakennuksessa aikaisemmin suoritettu rakennustoimenpiteitä, on rakennus korjaus- ja muutostöiden yhteydessä pyrittävä korjaamaan entistään.*

Rakennuksen kaikki julkisivut puhdistetaan liasta, irtoavasta aineksesta ja heikosti kiinni olevasta vanhasta maalista ja maalataan. Värisävyjä ei muuteta nykytilanteesta. Rakennuksen ulkoseinien puuosat maalataan Virtasen 4-öljyn maalilla, metallikaiteet ja ikkunapellit Panssari Akvalla.

Vuonna 2021 uusittu sinkitty peltikate on esitetty maalattavaksi vaalean harmaaksi RK-peltikattomaalilla. Museon tietojen mukaan katto on ilmeisesti maalattu 1980-luvulla mustaksi, mutta ollut aikaisemmin vaaleampi (mustavalkoisten valokuvien perusteella, tai vain kulunut musta) ja viimeisimpänä harmaa. Katon voi maalata vaalean harmaaksi, mikä sointuu vaaleiden ulkoseinien kanssa yhteen.

20 / 6.2.2026 Pihä-alueen muutokset, Savontie 9, Pieksämäki

Pieksämäen rakennusvalvonta / Riikka Karjalainen on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa Savontie 9:n pihä-alueen muutoksista. Lausuntopyyntöön liitteenä oli asemapiirros ja pihasuunnitelma (29.12.2025).

Pihamuutokset sijoittuvat suojellun rakennuksen edustalle. Nykyisin ravintolana toimiva rakennus valmistui vuonna 1917 tai 1918 Pohjoismaiden Osakepankin toimitiloiksi sekä pankinjohtajan asunnoksi. Rakennuksen suunnitteli arkkitehtitoimisto Valter ja Ivar Thomé Helsingistä. Se toimi kauppalan kansliana vuodesta 1948 alkaen ja kaupungintalona vuodesta 1962 vuoteen 1973, jolloin uusi kaupungintalo valmistui. Inventoinnin mukaan pankkirakennuksen suunnitelmiin liittyi myös pihasuunnitelma, jonka mukaan pihan jalopuut ja -pensaat on istutettu. Pankinjohtajan hyötypuutarha on kuitenkin ajan saatossa kadonnut. Rakennus on maakunnallisesti arvokas kohde, johon liittyy maisemallisia ja rakennushistoriallisia arvoja.

Pieksämäen keskusta-alueen strategisessa osayleiskaavassa ja strategisen osayleiskaavan Hiekanpään alueen tarkennusalueella (2016) pihaa koskee merkintä tiivistyvä keskusta-alue, toiminnallinen kehittämisvyöhyke ja keskustatoimintojen alue. Pihä-alueella koskee asemakaavassa (2022) merkintä YY sekä yleismääräykset, muun muassa ”erityistä huomiota tulee kiinnittää kaupunkikuvallisesti eheän ja viihtyisän korttelikokonaisuuden muodostumiseen. Mahdollisten pihä- ja talousrakennusten julkisivujen käsittely tulee sovittaa päärakennusten materiaali- ja värimaailmaan ja arkkitehtuuriin. Rakentamattomat tontinosat, joita ei käytetä liikenteeseen tai leikki- ja oleskelupaikkoina, on istutettava tai pidettävä luonnonmukaisena huolitellussa kunnossa. Alueella tulee maiseman tai kaupunkikuvan kannalta tärkeä puusto säilyttää mahdollisimman hyvin.”

Rakennuksen edustalle tehdään uusi harmaa-valkoinen pihäkiveys, vanhaa terassia laajennetaan kestopuusta, puita poistetaan, uutta aitausta ja portit tehdään, terassin ympärillä olevat tuijat siirretään aidan viereen, kivirakenteiset istutusaltaat säilyvät.

Pihamuutokset on hyvä sopia yhteen suojellun rakennuksen ja puistoympäristön kanssa. Eduspiha on tällä hetkellä ilman kiveystä, mikä on edelleen hyvä vaihtoehto. Pihalla ei taida koskaan olla ollut kiveystä. Jos pihäkiveyksen välttämättä haluaa, on yksinkertainen ja yksivärinen, esim. harmaa, pihäkiveys esitettyä kannatettavampi vaihtoehto. Suunnitelmasta ei käy ilmi mitä/minkälaisia puita poistetaan. Oleva puusto kannattaa hyödyntää luomaan viihtyisyyttä pihalle ja kesäisin varjoa, ja varsinkin, jos ne ovat vanhan pihasuunnitelman mukaisesti istutettuja jalopuita. Puisesta terassialueesta tulee laajennuksen myötä melko laaja. Aidatusta alueesta voisi miettiä myös luonnollisempaa/puutarhamaisempaa vaihtoehtoa, mikä sopisi kohteen historiaan.

21 / 19.2.2026 Poikkeamislupa, Tuukkalankyläntie 10, Mikkeli

Mikkelin rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa poikkeamislupahakemuksesta, Simolan päärakennuksen purkamisesta. Lupahakemuksen liitteenä oli

mm. osittainen kuntotutkimus (Rakennusinsinööri-toimisto Valakija Oy 5.8.2025), terveystarkastajan lausunto (22.8.2025) ja museon omistajalle purkamisesta antama lausunto (25.8.2025). Museon rakennustutkija on käynyt paikalla 30.6.2025.

Simolan päärakennuksen eteläpäätty on arviolta 1850-luvulta ja sitä on laajennettu 1900-luvun alussa. Tila on ollut Pekosten suvulla 1800-luvulta asti. Rakennus on yksikerroksinen, harjakattoinen, vaakalaudoitettu, pitkänomainen maalaistalo. Rakennus on peruskorjattu 1970-luvulla, jolloin mm. huonejakoa muutettiin, kuistit purettiin ja tehtiin uusi, alapohja muutettiin maanvaraiseksi betonilaataksi ja lattiat uusittiin, ikkunat uusittiin, uunit pitkälti purettiin, lisättiin sisäpuolista eristystä (lasivilla) ja pintoja uusittiin. Tiilikate on uusittu v. 2023 ja rakennus on ollut vakituudessa asuinkäytössä vuoteen 2024. Rakennuksessa on säilynyt vanhaa hirsikehikko, kattorakenteet, kivijalka, vaakalaudoitus ja mahdollisesti ullakon ikkunat.

Simola on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009 Porrassalmen kulttuurimaisema). RKY-alue on huomioitu Etelä-Savon maakuntakaavassa (2010/2016) maV-alueena ja Simola maV-kohteena. Kohdetta koskee Moision-Kyyhkylän osayleiskaavassa (2015) merkintä MT ja sr-1: *Kohde, jolla sijaitsee suojeltava rakennus, rakennusryhmä tai rakenne, jonka ominaisuusluonne ja erityispiirteet säilytetään. Kohteessa olevia historiallisesti arvokkaita rakennuksia ja rakenteita ei saa purkaa eikä niiden ulkoasua muuteta siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne turmeltuu. Toimenpiteistä on pyydettävä Museoviraston lausunto.* Alueella ei ole asemakaavaa.

1970-luvun peruskorjauksessa tehty alapohjan muutos betonilaataksi ja muut kuntotutkimusraportissa todetut rakennevirheet ovat edistäneet sitä, että lattiasieni on päässyt leviämään useampiin huoneisiin, tiloissa on havaittu sädesientä ja hirsyä on lahonnut ajan saatossa laajalta alalta. Rakennuksessa havaittiin jo 1970-luvun lopulla sädesientä, jota ei mahdollisesti saatu tuolloin kokonaan hävitettyä.

Kunta voi erityisestä syystä myöntää luvan poiketa alueidenkäyttölainsäädäntästä tai sen nojalla annetusta ja rakentamislainsäädäntästä tai sen nojalla annetusta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta (RakL § 57). Rakennuksen korjaaminen terveelliseksi ja turvalliseksi merkitsee laajaa materiaalien uusimista, jonka myötä rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen voidaan katsoa heikkenevän siinä määrin, että poikkeaminen on mahdollista. Museo on ohjeistanut rakennuksen omistajaa kohteen dokumentoinnista ja mahdollisten ehjien ja terveellisten rakennusosien uudelleenkäytöstä.

Lupahakemuksen hankkeen kuvauksessa mainitaan virheellisesti Museovirastolta pyydetty lausunto, joka on lupahakemuksen liitteenä. Lausunto on pyydetty ja saatu alueelliselta vastuumuseolta, ei Museovirastolta.

22 / 2.2.2026 Poikkeaminen, Tervahiekantie 13, Mikkeli

Mikkelin kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa koskien poikkeamislupahakemusta kiinteistöllä 491-421-5-76 osoitteessa Tervahiekantie 13, Mikkeli. Poikkeuslupan kohteena olevan rakentamisen tarkoituksena on korvata olemassa oleva, samankokoinen, rakennusluvallinen rakennus, jatkaen sen käyttöä samaan perinteiseen tarkoitukseen.

Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan kiinteistöllä on esihistoriallinen asuinpaikka (Tervahiekka, muinaisjäännösrekisterin tunnus 1000002377).

Korpijärven ja Verijärven pintaa on laskettu 1860-luvulla ja asemapiirroksen mukaan aittarakennus sijoittuisi vesijättömaalle, joten arkeologisen kulttuuriperinnön osalta hakemuksesta ei ole huomautettavaa.

23 / 3.2.2026 Virosensuon aurinkovoimahanke, Kangasniemi

Kangasniemen kunta pyytää Savonlinnan museolta lausuntoa WestWind Solar Virosensuo Oy:n jättämästä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 137 §:n mukaisesta suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta, joka koskee aurinkovoimalaitoksen rakentamista Kangasniemen Virosensuon alueelle. Hakemus on saapunut 11.12.2024, ja sen käsittelyssä noudatetaan tuolloin voimassa ollutta lainsäädäntöä.

Hanke käsittää noin 116 hehtaarin laajuisen aurinkovoimalaitoksen rakentamisen entiselle turvetuotantoalueelle. Suunnitellun aurinkovoimalan kokonaisteho on noin 95 MWp.

Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa. Aurinkovoimalaitoksen tai sähkösiirtolinjavaihtoehtojen alueella tai lähistöllä ei sijaitse tunnettuja rakennusperintökohteita tai maisema-alueita. Hanke ei vaikeuta kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä (MRL § 137).

Sähkösiirtolinjan versio 1 (liite 8.2.) kulkee pätkän Hankasalmen puolella. Keski-Suomen museolta on hyvä pyytää lausuntoa sen osalta.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta hakemuksesta ei ole huomautettavaa.

24 / 12.2.2026 Otavan yleiskaavan muutos, Tainionniemi, Mikkeli

Mikkelin kaupunkisuunnittelu on ilmoittanut Otavan yleiskaavan muutoksesta Toikanniemen alueella. Yleiskaavan muutos koskee kiinteistöjä 491-430-6-208 Ala-Lokka, 49-430-6-207 (nimetön), 491-430-6-206 Sirkkalahti, 491-430-6-140 Kallioniemi, 491-430-6-141 Tainio, 491-430-6-1 Tainionkallio, 491-430-6-210 Menninkäinen ja 491-876-65-1 Itä-Puulan - Korpijärven osakaskunta. Museo on lausunut aikaisemmasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja luonnoksesta 8.11.2024.

Luonnoksen ensimmäisen nähtävilläolon jälkeen suunnittelualue laajentui länteen päin tilalle 491-430-6-210 Menninkäinen. Tämän laajennuksen ja tavoitteiden tarkentumisen takia OAS ja päivitetty luonnos asetettiin uudelleen nähtäville.

Rakennuspaikkojen määrä ei alueella lisäännä, vaan kyseessä on ainoastaan paikkojen siirrot tai käyttötarkoituksenmuutokset sekä nykyisen käytön osoittaminen. Kolme paikallisesti arvokasta maisemakohdetta on merkitty kaavakartalle. Alueen rakennuskantaa on esitelty kaavaselostuksessa kuvin. Alueelle on tehty joitain lomarakennuksia ja talousrakennuksia 1950-luvun lopulta alkaen. Kuvien perusteella rakennukset ovat ajalleen tyypillisiä. Kaavaluonnokseen ei ole huomautettavaa

Tainionniemestä länteen, Sirkkalahden vastarannalla, on muinaismuistolailla suojeltu Otavan Linnavuori. Kaavamuutoksella ei kuitenkaan ole siihen vaikutusta eikä myöskään maisemakuvassa tapahdu kaavamuutoksen takia oleellisia muutoksia.

25 / 11.2.2026 Sähköverkon uusiminen, Maavedentien alue, Pieksämäki

ELTEL Networks Oy on pyytänyt Museoviraston lausuntoa sähköverkon uusimisesta. Museovirasto on siirtänyt lausuntopyyntön Savonlinnan museolle, joka on Etelä-Savon alueellinen vastuumuseo kulttuuriympäristötehtävissä. Savon Voima Verkko Oy uusii vuoden 2026 aikana 20kV/0,4kV sähköverkkoa Maavedentien alueella Pieksämäellä. Lausuntopyyntön liitteenä oli kartta.

Suunnitelma-alueella sijaitsee Niemenkylän maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema-alue. Niemenkylä on Savonselän seudun perinteistä viljelyseutua, jossa pysyvä asutus on muodostunut moreenimuodostumien laelle ja rinteille. Alueella on pitkä viljely- ja asutushistoria. Alueen arvot perustuvat ensi sijassa alueen pitkään historiaan ja pitkiin, viljaviin ja loivasti kumpuileviin peltomaisemiin, joiden keskellä maatilojen pihapiirit sijaitsevat. Alueella on kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja.

Kulttuurimaisema-alueelle maakaapeli sopii hyvin. Mahdolliset kivi-, puu- ja muut aidat ja maisemapuut tulee huomioida suunnittelussa välttämällä niiden vaurioittamista. Muuntamoiden ja jakokaappien sijoitusta avoimille peltoalueille tulee välttää ja sijoittaa ne mieluummin metsän reunaan/yhteyteen.

Sähköverkon uusimisesta ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa.

26 / 18.2.2026 Ikkunoiden uusiminen, Parkkilantie 2b, Mikkeli

Mikkelin kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa Rahulan maamiesseurantalon ikkunoiden uusimisesta. Sähköpostin mukaan ikkunajako ei muutu ja suunnitelmana on myös säilyttää ikkunoiden ulkonäkö ristikoinnin osalta. Uusimisella halutaan ilmeisesti parantaa lämmöneristävyyttä.

Rahulan maamiesseurantalo on 1950-luvun alussa valmistunut seurantalo. Punaiseksi maalatussa, rankorakenteisessa rakennuksessa on vaihteleva ponttilautavuoraus ja kolmejakoiset, valkoiseksi maalatut puuikkunat (paitsi 1980-luvun laajennuksessa taitaa olla jaottomat ikkunat). Rakennuksen länsisivulla on avokuisti. Rakennusta on laajennettu vinkkelillä ja sitä on lisäeristetty ulkopuolelta. Inventoinnin mukaan kulttuurihistoriallisesti merkittävällä kohteella on historiallista arvoa.

Sairilan rantaosayleiskaavassa (2003) kohdetta koskee merkintä PY (julkisten palvelujen ja hallinnon alue). Mikkelin kantakaupungin osayleiskaavassa 2040 (2019) rakennusta koskee merkinnät kyläalue ja sr: *Rakennussuojelukohde, jonka arvokas rakennuskanta ja lähiympäristö tulee säilyttää. Suoritettavissa muutos-, korjaus- ja laajennustoimenpiteissä on säilytettävä kohteen kulttuuri- ja rakennushistorialliset arvot. --- Arvokkaita kohteita koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen ja Mikkelin kaupunkisuunnittelun kanssa.*

Rahulan maamiesseurantalon kotisivujen mukaan rakennuksen ikkunat on uusittu kertaalleen 1980-luvulla. Ennen tämänkertaista uusimista kannattaa miettiä parantaisiko pelkkä tiivistäminen tilannetta ja verrata uusille ikkunoille annettua kestoikää ja milloin ikkunat maksavat itsensä takaisin energiansäästössä. Jos ikkunat uusitaan, tulee ne uusia nykyisenlaisina malliltaan ja kooltaan sekä kokopuisina.

27 / 10.2.2026 Sähköaseman laajennus, Mikkeli

Fingrid Oyj suunnittelee sähköasemien rakentamista ja/tai laajentamista useilla paikkakunnilla, ja yksi suunnitelluista sähköasemien laajennusalueista sijoittuu Mikkeliin. Eurofins Ahma Oy toteuttaa hankkeiden esiselvitykset. Selvitysten yhteydessä selvitetään suunnittelukohteiden arvoja, ja selvitykset toimivat taustatietona hankkeiden jatkosuunnittelussa. Selvitysten tuloksena esitetään suunnittelualue-rajauksille sijoittuvat kohteet, jotka asettavat rajoituksia hankkeen jatkosuunnittelulle. Tarkempia suunnitelmia hankkeiden toteuttamisesta tai suunniteltujen sähköasemien sijoittamisesta suunnittelualueilla ei vielä ole.

Eurofins Ahma Oy pyytää esiselvityksiä varten Savonlinnan museon lausuntoa hankealueen muinaisjäännöskohteista sekä kulttuuriperinnöstä hankealueilla ja niiden lähiympäristössä. Lisäksi yhtiö pyytää lausunnon sisältävän tiedon arkeologisen inventoinnin tarpeesta hankealueilla.

Savonlinnan museo toteaa, ettei hankealueelta tunneta muinaismuistolain suojelemia kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä hankealueella ole tarvetta arkeologiselle inventoinnille.

Alue on osin kaavoittamatonta ja osin aluetta koskee kantakaupungin osayleiskaava 2040 (2019) ja Sairilan rantaosayleiskaava (2003), joissa aluetta koskee merkinnät maa- ja metsätalousvaltainen alue sekä erityisalueet (yhdyskuntateknisen huollon alue).

Alueella tai sen välittömässä lähiympäristössä ei sijaitse tunnettuja rakennusperintökohteita tai maisema-alueita. Sähköaseman vieressä on peltoa ja tiloilla Herttuainen ja Tuiskuharju on vanhempaa rakennuskantaa, mutta niitä ei ole inventoitu (sijaitsevat osayleiskaava-alueiden ulkopuolella). Sähköaseman laajentamisessa on hyvä miettiä mahdollista maisemointia peltojen suuntaan ja kuulla kiinteistönomistajia.

28 / 10.2.2026 Metsänkäyttöilmoitus 1-2026-17442, Savonlinna

Toisen maailmansodan aikaiset kohteet eivät ole muinaismuistolain suojelemia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) perusteella ne on kuitenkin otettava huomioon maankäytön suunnittelussa niiden historiallisen merkityksensä takia.

Metsänkäytölle ei ole esteitä, mutta Savonlinnan museo suosittelee, ettei puutavaraa ja hakkuujätettä varastoida Salpalinjan varustusten päälle, ajeta niiden yli metsäkoneilla tai muutenkaan kajota niihin. Salpalinjan varustukset on asianmukaisesti huomioitu metsänkäyttöilmoituksessa.

29 / 12.2.2026 Huutokoski-Kontiolahti 400+110 kilovoltin voimajohtohanke, Pieksämäki

Fingrid Oyj suunnittelee kantaverkon Huutokosken ja Kontiolahden sähköasemien välistä 400+110 kilovoltin voimajohtohanketta Joroisten Huutokosken sähköasemalta Kontiolahden sähköasemalle. Uusi voimajohtoyhteys sijoittuu pääosin nykyisen Varkaus-Huutokoski 110 kilovoltin voimajohton paikalle ja pieneltä osin uuteen maastokäytävään. Etelä-Savon maakunnan alueella (Pieksämäki) voimajohto rakennetaan osittain nykyisen 110 kV voimajohton rinnalle, jolloin johtoalue levenee noin 37 metriä nykyisen johtoalueen itäpuolelle. Osittain voimajohto sijoittuu uuteen maastokäytävään Pieksämäellä, jolloin tarvitaan uutta johtoaluetta noin 62 m.

Fingrid Oyj on valtuuttanut Sitowise Oy:n pyytämään lausuntoa muinaisjäännösinventoinnin tarpeesta hankkeeseen liittyen.

Savonlinnan museo toteaa, ettei muinaisjäännösinventoinnille ole tarvetta Etelä-Savon osalta.

30 / 11.2.2026 Metsänkäyttöilmoitus 1-2026-20075, Rantasalmi

Kuviolle on tulossa ensiharvennus eikä metsänkäytöstä ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa. Puutavaran mahdollista varastointia suunniteltaessa on kuitenkin huomioitava myös mökkitien vieressä tien länsipuolella oleva raudanvalmistuspaikka. Puutavaran varastointi muinaisjäännösalueelle on kielletty samoin kuin muu kajoaminen muinaisjäännökseen.

31 / 11.2.2026 Selkiö-Tahinsuon osayleiskaavamuutosten kaavaluonnos, Pieksämäki

Pieksämäen kaupunki on asettanut nähtäville osayleiskaavojen muutosten luonnoksen. Kaavamuutosten tavoitteena on mahdollistaa Selkiön-Tahinsuon alueelle aurinkovoimalan sijoittaminen. Koko suunnittelualuetta ei ole tavoitteena osoittaa voimala-alueeksi. Voimala-alueen

laajuus tarkentuu suunnittelun ja kaavaprosessin edetessä. Rakennettavaksi suunniteltu aurinkovoimapuisto on tarkoitus liittää suoraan alueella olevaan Savon Voima Verkko Oy:n 110 kV linjaan tai Fingrid Oyj:n 110 kv linjaan. Tuotantoalueelle tavoitellaan n. 60 MW tehoa. Lisäksi alueen keskiosaan tarkastellaan biometanolilaitoksen sijoittamista.

Suunnittelualueella on voimassa Pieksämäen keskustan eteläosan osayleiskaava (2012) ja Keskusta-alueen strateginen osayleiskaava (2016). Suunnittelualueen keskiosassa on asemakaava (1999).

Kaava-alue on pienennetty eteläosasta, jolloin kulttuurihistoriallisesti arvokkaan entisen Bovallius-ammattiotiston peltojen ja kaava-alueen väliin jää enemmän väliä ja siten negatiiviset maisemavaikutuksetkin jäävät todennäköisesti pienemmiksi. Kaava-alueen luoteisreunaan aurinkovoima-alueen ja olevien rakennusten, joihin maakunnallisesti merkittävä ortodoksinen kirkko kuuluu, väliin on osoitettu kapea EV-alue. Suojaviheralueen leveyden riittävyys haitallisten maisemavaikutusten hillitsemiseksi tullee arvioitavaksi tarkemmin asemakaavassa, mutta sitä on hyvä arvioida myös tässä yleiskaavamutoksessa. Museon aikaisemman lausunnon vastineessa sanotaan, että maisemavaikutuksia arvioidaan tarkemmin kaavan ehdotusvaiheessa, ja suojapuustojen tarve ja sijoittuminen ratkaistaan asemakaavan yhteydessä.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaavaluonnoksesta ei ole huomautettavaa.

32 / 12.2.2026 Metsänkätöilmoitus 1-2026-20183, Mikkeli

Kuvioille on tulossa harvennushakkuu eikä metsänkätöstä ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa. Puutavaraa ja hakkuujätettä ei kuitenkaan saa varastoida muinaisjäännösalueelle.

33 / 27.2.2026 Mikkeli, Ristiina, Pappilanranta asemakaavamuutos

Mikkelin kaupunkisuunnittelu pyytää Savonlinnan museon lausuntoa asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 60. kaupunginosan (Ristiina) Pappilanrannan alueella. Savonlinnan museo on asiassa lausunnonantajana rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologian osalta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan asemakaavan muutoksen tavoitteena on muuttaa asemakaavamuutosalueella olevien kiinteistöjen kaavamerkintöjä vastaamaan toteutunutta kehitystä asumisen ja muiden maankäyttömuotojen osalta. Lisäksi kaava-alueelle tehdään tarpeelliset muutokset mm. kulttuurihistoriallisesti tärkeiden kohteiden suojelemiseksi.

Kaavamuutosalue on kauttaaltaan valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009 Ristiinan vanha kuntakeskus). RKY-alue on huomioitu Etelä-Savon maakuntakaavassa (2010/2016) maV-alueena. Pappila, entinen kansakoulu ja Brahenlinnan raunio on merkitty maV-kohteiksi. Brahenlinnan raunio ja Puistopolku on merkitty muinaisjäännös-kohteiksi. Yleiskaavassa (2022) kaavamuutosalue on osin matkailupalvelujen kehittämisaletta, asuin-alue, virkistys- ja retkeily-alue ja kokonaisuudessaan valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristö-alue. Isopappila ja kansakoulu on merkitty paikallisesti tai maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurihistoriallisesti rakennuskohteeksi-, ryhmäksi tai pihapiiriksi. Brahenlinna ja Puistopolku on merkitty muinaismuistokohteeksi. Voimassa olevassa asemakaavassa (1977) aluetta koskee merkinnät katualue, Y, YM, At, Av, P ja Em.

Yleiskaavaa varten laaditussa kulttuuriympäristöselvityksessä (Selvitystyö Ahola 2011) on alueesta tietoa ja kaavamuutosalueen pohjoisosaa on käsitelty Sotakoulunrannan asemakaavamuutoksen kulttuurimaisemaselvityksessä (Selvitystyö Ahola 2023). Kaavamuutosalueelta on inventoitu pappila, entinen kansakoulu ja Linnankorvan alue eli Gränna-talo ja sen kaksi aittaa, riihi, tuulimylly, savutupa

ja sen liiteri sekä tarkk'ampujan aitta. Tiedot löytyvät Etelä-Savon kulttuuriperintötietokannasta ja niitä kannattaa hyödyntää kaavatyössä.

Kaavaselostuksessa tulee esittää koko kaavamuutosalueen rakennuskanta ja kuvata ympäristöä. Esimerkiksi kulttuuriympäristöselvityksessä (2011) vain lyhyesti mainitaan yhden kuvan kera, että Puistopolun varrelta löytyy pienialainen rantapeltomaisema yhtenäisenä säilynein jälleenrakennuskauden tilakeskuksin. Kaavamuutoksen vaikutukset RKY-alueen arvojen säilymiseen on oleellista arvioida ja ohjata mahdollista lisärakentamista sopimaan arvoalueelle.

Kaavamuutosalueella sijaitsee kaksi muinaismuistolailia 295/63 suojeltua kiinteää muinaisjäännettä: Brahenlinnan rauniot ja Alahautausmaa, jotka on mainittu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut teki Mikkelin kaupungin tilauksesta Ristiinan Kirkonseudun strategisen yleiskaava-alueen arkeologisen inventoinnin 2018 eikä asemakaavan muutosalueella ole tarvetta uudelle arkeologiselle inventoinnille.

Yleis- ja maakuntakaavaan merkitty muinaisjäänös Puistopolku on poistettu muinaisjäänösrekisteristä.

34 / 19.2.2026 Mikkelin, sähköverkon saneeraus Haukivuori-Salajärvi

Insplan Oy tekee Järvi-Suomen Energia Oy:lle sähköverkon saneeraussuunnitelmaa Mikkelin Haukivuori-Salajärvi alueelle. Lausuntopyyntöön liitteenä oli alustavat kartat saneerausalueesta.

Suunnitelma-alue ulottuu Savonselän mäkiasutusmaisemien valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA 2021) Saksalanharjulle. Maisema-alue on huomioitu Etelä-Savon maakuntakaavassa (2010/2016) kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti merkittävänä alueena. Saksalanharju on merkitty kaavassa myös arvokkaaksi geologiseksi muodostumaksi.

VAMA-inventoinnin mukaan *Saksalanharjun–Lietjärven–Lietmäen maisemista, Vuorenmaan viljelymaisemasta ja Kaitaisten viljelymaisemasta muodostuva Savonselän mäkiasutusmaisemien kokonaisuus edustaa Etelä-Savolle tyypillistä drumliinien huuhtoutumattomille lakialueille syntyneitä asutusta. Maisema-alueen kylät ovat säilyttäneet avoimen ilmeensä, jota elävöittävät vanhat rakennukset, maisemapuut ja puukujanteet. Kylien maisemille ovat tunnusomaisia myös metsien ja järvien kirjomaan kaukomaisemaan avautuvat edustavat näkymät. Saksalanharjun maiseman arvoa lisää Kyyveden rannassa sijaitseva Haukivuoren edustava kirkonkylämiljö kylänraiteineen ja pappiloineen. Suunnitelma-alueelta on inventoitu Uusitupa, Välitalo ja Vanhatalon aitta. Kohteet on arvioitu Etelä-Savon kulttuuriperintötietokannassa kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi, joilla on rakennushistoriallista ja maisemallista arvoa.*

Saksalanharjun alueella Pitkähontien ja Hämeenkylläntien varteen asennetaan uutta maakaapelia. Ilmajohdot erottuvat maisemassa useimmiten maakaapeleiden muuntamoita enemmän, joten maakaapeli on hyvä vaihtoehto maisema-alueelle. Kaapelityössä tulee ottaa huomioon mahdolliset maisemapuut, puukujat sekä puu-, pensas- ja kiviaidat ja välttää niiden vaurioittamista. Muuntamoiden ja jakokaappien sijoittamista avoimille peltoalueille tulee välttää ja sijoittaa ne mieluummin metsän yhteyteen/reunaan. Pihojen jakokaappien/muuntamoiden paikat tulee luonnollisesti katsoa maanomistajan kanssa. Jos muuntamoita sijoitetaan perinteisten pihojen ja niiden puurakennusten yhteyteen, tulee niiden verhoilua laudoituksella harkita.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta suunnitelmasta ei ole huomautettavaa.

35 / 25.2.2026 Hirvensalmen kirkonkylän keskustan asemakaavamuutos, luonnos, Hirvensalmi

Hirvensalmen kunnan tekninen lautakunta on asettanut nähtäville Hirvensalmen kirkonkylän keskustan asemakaavaa koskevan muutosluonnoksen koskien kortteleita 50 ja 50 A. Asemakaavan muutoksen tarkoituksena on päivittää asemakaava vastaamaan nykyistä maankäyttöä sekä selkeyttää kortteleiden ja viheralueiden aluejakoa. Museo lausuu kaavamuutoksesta kulttuuriympäristön osalta.

Kaavamuutosaluetta koskee yleiskaavan (2016) merkinnät AO, AR, VP, kevyenliikenteen yhteystarve ja viheryhteystarve sekä ar: *Kulttuurihistoriallisesti ja/tai maiseman ja/tai ympäristön kannalta arvokas rakennus tai rakennusryhmä. Rakennusta/rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127§:ssä tarkoitettua purkamislupaa. Purkamisluvasta on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Lausunto on myös tarpeen, kun purkamista haetaan uudisrakentamisen yhteydessä. Purkamisluvan edellytyksistä määrätään MRL 139 §:ssä.* Voimassa olevassa asemakaavassa (1987) aluetta koskee merkinnät AO, AR, VP ja jalankululle ja pyöräilylle varattu tie, jolla huoltoajo sallittu.

Yleiskaavan ar-kohde on Rantala, joka on inventoinnin mukaan kirkonkylän harvoja, tyyllisesti hyvin säilyneitä viime vuosisadan alun huviloita. Taitekattoinen, rimalaudoitettu ja isolla verannalla varustettu hirsitalo on rakennettu 1920-luvulla. Se sijaitsee rantatontilla, jolla eri-ikäisiä talousrakennuksia. Kohteella on rakennushistoriallisia ja maisemallisia arvoja.

Kaavaluonnoksessa on asiallisesti merkitty yleiskaavan ar-kohde merkinnällä sr-2.

Kaavamuutosalueella ei ole muita sr-kohteita, niin olisiko sr merkintä kuitenkin sr-1?

Yleismääräyksissä sanotaan, että *rakennusten tulisi olla kortteleittain ulkoasultaan, materiaaliltaan ja väritykseltään yhteneväisiä. Talousrakennusten tulee tyylliltään sopeutua päärakennukseen.*

Perinteisissä pihapiireissä on yleensä noudatettu hierarkiaa, jossa päärakennus erottuu piharakennuksista, joten kaavassa on hyvä pohtia, onko yleismääräyksen tarpeen koskea Rantalan tonttia.

Rantalan yleiskaavaa varten tehdyssä inventoinnissa (Selvitystyö Ahola 2014) sanotaan, että tontilla on eri ikäisiä talousrakennuksia. Olevat rakennukset ovat kaavaluonnoksessa rakennusalojen sisällä, mikä mahdollistaa niiden säilyttämisen. Ainakin yksi talousrakennuksista vaikuttaa ilmakuvien perusteella olevan 1950-lukua vanhempi ja kaavaselostuksessa tulee esittää tontin rakennuskanta ja arvioida onko talousrakennukset itsessään sellaisia kohteita tai pihamiljöötä tukevia, että niiden säilyminen on erikseen tarpeen turvata kaavassa.

Kaavaselostuksen alueen kuvaus on hyvin suppea ja sitä tulee täydentää kaava-alueen rakennuskannan tarkemmalla kuvauksella. Kaavakartan pohjakartta ei ole ajantasainen, mikä olisi hyvä päivittää. Kaavassa on hyvä vielä pohtia, halutaanko AO- ja AR-alueiden rakentamattomiksi merkityillä alueilla ja rannalla ohjata esim. kasvillisuuden/puuston säilyttämistä.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaavamuutoksesta ei ole huomautettavaa.

36 / 23.2.2026 Itäosan rantayleiskaavan muutosehdotus, Hirvensalmi

Hirvensalmen kunnan tekninen lautakunta on asettanut nähtäville Hirvensalmen itäosan rantayleiskaavan muutosehdotuksen. Kaavamuutos koskee tilaa 97-421-4-32. Kaavamuutoksessa on teknisistä syistä mukana osia naapuritilasta 97-421-4-24 sekä osia vesialueesta tilalta 97-421-876-1, mutta niille ei kohdistu muutoksia. Museo on lausunut osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja muutosluonnoksesta 2.12.2025.

Kaavamuutoksessa kaavan mukainen rakentamaton RA-rakennuspaikka siirretään ja laajennetaan pohjoisemmaksi ja käyttötarkoitus muutetaan asuinrakennuspaikaksi (ARA).

Kaavamuutoksesta ei ole kulttuuriympäristön osalta huomautettavaa.

37 / 26.2.2026 Rakentamislupa, Vuorikatu 11c, Mikkeli

Mikkelin rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa koskien museona toimivan luolaston kunnostusta. Lupahakemuksen liitteenä oli mm. asema-, pohja-, leikkaus- ja julkisivupiirustukset sekä yksityiskohtien piirustuksia (20.2.2026). Museon rakennustutkija on neuvotellut kohteen kunnostustöistä suunnittelijan ja rakennuttajan kanssa ja luolastossa on pidetty katselmuksia 2025–2026.

Viestikeskus Lokki louhittiin Naisvuoren kallioon vuonna 1940. Luolastoon sijoitettiin jatkosodan alusta lähtien päämajan yleisesikunnan viestitustoimisto ja sen alaisuudessa toiminut viestikeskus. Luolastoon tuli myös tilat Mikkelin ilmavalvonta-aluekeskukselle (Ivak.) ja saksalaisten viestiasemalle sekä pommisuojat ylipäällikölle ja sodan johdolle. Luolastossa toimi viestikeskuksen jälkeen Mikkelin varuskunnan puhelinkeskus ja myöhemmin se oli asuntokäytössä. 1950-luvulta tai 1960-luvun lopulta alkaen luolasto oli kylmillään, kunnes Kaakkois-Suomen Viestikilta ja Suomen Viestikiltojen liitto alkoivat selvittää Viestikeskuksen entisöintimahdollisuutta. Viestikeskus Lokki avattiin yleisölle 4.12.1995.

Luolasto sijaitsee Vuorikadun varrella Mikkelin keskustassa. Luolastoon on kolme sisäänkäyntiä, kaksi Vuorikadun puolella ja yksi Ristimäenkadulla. Vuorikadun lännenpuolisesta sisäänkäynnistä päästään museoon eli ensimmäiseen luolastoon (Lokki I), joka oli Viestikeskus Lokin käytössä ja on entisöity 1980–1990-luvuilla sodanaikaiseen asuun. Luolan perällä on louhittu huoneet varavoima-asemalle ja akkulataamolle, tila kuivakäymälälle sekä käytävä Ristimäenkadun uloskäynnille. Lokki I:n itäpuolella on Lokki II, joka on rakentamaton. Luolan itäpuolella on tilat kaasunsuodatinlaitteille ja kattilahuoneelle sekä toinen uloskäynti Vuorikadulle. Luolasto on paikallisesti arvokas ja sillä on historiallista arvoa.

Kantakaupungin osayleiskaavassa 2040 (2019) kohde on osa sk 12-aluetta ja sr-kohde: *Rakennussuojelukohde, jonka arvokas rakennuskanta ja lähiympäristö tulee säilyttää. Suoritettavissa muutos-, korjaus- ja laajennustoimenpiteissä on säilytettävä kohteen kulttuuri- ja rakennushistorialliset arvot. Arvokkaita kohteita koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen ja Mikkelin kaupunkisuunnittelun kanssa. Asemakaavassa (1970) kohdetta koskee merkintä mavx.*

Luolaston kalliota rusnataan, verkotetaan ja ruiskubetonoidaan turvallisuussyistä. Piiloon jäävät yläpuoliset kalliot kuten viestikeskuksen parakin yläpuolinen kalliopinta ja toisen luolan käytävän katoksen yläpuolinen kalliopinta ruiskubetonoidaan. Lupahakemuksessa ei täysin käy ilmi mitä missäkin tehdään, mutta hankkeesta pidetyissä palaverissa Vuorikadun seinämää ja toista luolaa rusnataan ja pääsisäänkäynnin syvennyksen katto ja seinät, Ristimäenkadun sisäänkäynnin käytävän katto, Vuorikadun toisen sisäänkäynnin käytävän katto ja seinät sekä toisen luolan eteläseinä verkotetaan. Toimenpiteet ovat mahdollisia.

Vuorikadun pääsisäänkäynnillä olevat betoniportaat säilytetään ja niitä kunnostetaan. Olemassa olevan betonirakenteen päälle valetaan uusi betonimuuri, johon asennetaan museon nimi irtokirjaimin. Nykyinen portti maalataan ja kyltti poistetaan. Nykyiset kaiteet puretaan ja tehdään uusi pystypieninoin ruskeasta painekyllästetystä puusta ja teräksestä. Uudet käsijohteet asennetaan.

Vuorikadun toisella sisäänkäynnillä nykyiset portaat ja kaide puretaan ja tehdään uudet leveämmät portaat, kaiteet uusitaan ja uutta betonirakennetta valetaan. Ulko-ovi maalataan ja rappeutunutta betoniseinää kunnostetaan. Ilmakanavien pellit uusitaan ja säleikkö.

Ristimäenkadulla rappeutunutta betoniseinää kunnostetaan, ulko-ovi maalataan, metallisäleikkö asennetaan, viemärin tuuletusputki uusitaan, seinään asennetaan museon taustavalaistu levykylltti ja oven edustalle valetaan uusi betonitasanne. Sisäänkäynnistä tehdään esteetön.

Sisällä talotekniikka uusitaan, alapohjarakenteita paikoin uusitaan, kulkutasot uusitaan ja tehdään joitain uusia tasanteita. Parakin puuväliseinät puretaan ja uusitaan. Ikkunat, ovet, karmit ja kynnykset irroitetaan ja asennetaan takaisin nykyisille paikoille, paitsi pohjoispäädyssä tehdään joitain muutoksia. Toisen luolan käytävän katos uusitaan ja sitä laajennetaan uudelle tasanteelle. Luolan nykyinen kaide puretaan ja tehdään uudet. Itäpäädyn kahden huoneen (27 ja 28) vanhat varusteet (keskustämmitysuovent ja ilmansuodatin) säilytetään. Samoin toisen päädyn kahdelle tilalle (03 ja 07) ei tehdä mitään. Käytävästä (26) puretaan ruostuneet kanavat ja kaapelit, mikä on sääli, mutta turvallisen kulun mahdollistamiseksi ymmärrettävää. Rakenteissa olevat kanavien kulkureiät tulee jättää ennalleen.

Luolastossa toimii viestikeskuksen toimintaa esittelevä näyttely, mutta se on myös itsessään nähtävyys, jonka 1940-luvulta säilyneitä osia tulee vaalia. Luolastossa onkin jätetty joitain tiloja korjaustoimenpiteiden ulkopuolelle. Museo puoltaa lupahakemuksessa haettuja poikkeamisia, kuten vanhojen ulko-ovien säilyttämistä. Vuorikadun toissijaisen sisäänkäynnin peltinen ilmakehänava ja Ristimäenkadun tuuletusputki tulee ensisijaisesti kunnostaa, ei uusia. Vuorikadulla pääsisäänkäynnin kaide on perinteisesti ollut vaakasuuntainen ja uusien kaiteiden olisi hyvä jatkaa perinnettä, jos nykymääräykset sen vain sallisivat.

38 / 27.2.2026 Teräskontti, Silvolantie, Savonlinna

Savonlinnan rakennusvalvonta on pyytänyt Savonlinnan museolta lausuntoa energiakontin rakentamisesta Silvolantien varrelle. Hakemuksen liitteenä oli muun muassa asema- ja julkisivupiirustus (24.11.2025).

Kontti sijoittuu maakunnallisesti merkittävälle Anttolan maisema-alueelle Kallunmäen juurelle entiselle peltoalueelle noin 38 m tien keskilinjasta käänöpaikan viereen. Kvartsinharmaan teräskontin ympärille jätetään suojapuustoa kasvamaan. Kontin mitat ovat: leveys 2,44 m, pituus 12,20 m ja korkeus 2,90 m. Kontti asennetaan 0,3 metrin korkeuteen pintamaasta betonipalkki, betonipilarelementti- tai ruuvipaaluperustusten varaan. Mikäli kontti tarvitsee purkaa, ei purkamisesta aiheudu rakennusperäistä tai sähkö- ja elektroniikkajätettä vaan kontti laitteistoinen noudetaan kiinteistöltä kokonaisuena pois.

Anttolan maisema-alue on laaja-alainen ja monipuolinen kulttuurimaisema, jossa on jäänteitä eri aikakausien toiminnoista. Maiseman perusrakenteen muodostavat lukuisat moreenikumpareet ja niiden lähinnä etelärinteille raivatut pellot ja tilat. Alueella ei ole suurempia vesiä, laaksoalueet ovat osin soisia. Asutusta kehystävät rehevät tuoret kangasmetsät sekä viljelykoivikot. Maisema on hyvin pienipiirteistä ja kumpuilevaa, laajemmat näkymät avautuvat Kyllölänmäeltä, Tynkkylänmäeltä ja Koivumäeltä. Alueella on kulttuurihistoriallisia, historiallisia ja maisemallisia arvoja ja se on maakunnallisesti merkittävä maisema-alue.

Anttolan osayleiskaavan muutoksessa (2012) rakentamiskohta on M- ja ma-1-aluetta ja sitä koskee myös yleismääräykset.

Teräskontin sijoittaminen maisema-alueelle ei ole ihanteellista kontin poiketessa perinteisestä kulttuurimaisemasta. Anttolan maisema-alue on kuitenkin laaja, eikä kontti sijoitu maisema-alueen merkittävimmille paikoille. Riittävän suojapuuston jättäminen/istuttaminen kontin ympärille on

tarpeen. Suojakasvillisuus tulee olla alueelle luontaista ja peittävää. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta hankkeesta ei ole huomautettavaa.